

Trudi Kanter

Κάποια
ΚΟΡΙΤΣΙΑ,
κάποια
ΚΑΠΕΛΑ
και
Ο ΧΙΤΛΕΡ

Μία αληθινή ιστορία αγάπης

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Ιωάννα Ηλιάδη

Σημείωση

Το *Κάποια κορίτσια, κάποια καπέλα και ο Χίτλερ* εκδόθηκε πρώτη φορά το 1984. Η Τρούντι Κάντερ πέθανε στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Το ανά χείρας κείμενο είναι μια διορθωμένη εκδοχή της αυτοέκδοσης του βιβλίου που εμφανίστηκε το 1984. Πολύ λίγα είναι γνωστά για τη ζωή της Τρούντι Κάντερ μετά τον θάνατο του Βάλτερ. Οι εκδότες δεν κατάφεραν να εντοπίσουν κατόχους των δικαιωμάτων του *Κάποια κορίτσια, κάποια καπέλα και ο Χίτλερ*, και θα δεχτούν με χαρά οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	9
«Γεια σου, Βάλτερ»	15
Σημαίες με τον αγκυλωτό σταυρό	45
Επίδειξη μόδας	75
Η γυάλινη οροφή	85
Ένα ταξίδι	123
«Βάλτερ, πρέπει να το σκάσουμε»	135
Μια νέα ζωή	163
Ο ψεύτικος πόλεμος	221
Ένα γράμμα	229
Επίλογος	277

Εισαγωγή

Όταν οι Ναζί εισέβαλαν στην Αυστρία το 1938, υπό τις επευφημίες του πλήθους που τους καλωσόριζε, η Τρούντι Κάντερ πήρε μια καλλιτεχνική απόφαση στο ατελιέ καπέλων της. Έχοντας μόλις επιστρέψει στη Βιέννη από ένα ταξίδι για επαγγελματικές αγορές στο Παρίσι, διαπίστωσε ότι «...τώρα το πάνω χέρι το είχε ο όχλος. [...] Ξεσηκωμένοι, έχοντας πάρει εντολή από τους ηγέτες τους να διαπράξουν φριχτά εγκλήματα, έκαναν αυτό που τους είπαν». Η κολεξιόν της Τρούντι αντικοτόπτριζε τη νέα αυτή πραγματικότητα: είχε αποφασίσει να χρησιμοποιήσει περισσότερο βέλο για να κρύψει τη θλίψη στα μάτια των γυναικών.

Η Τρούντι πρόθυμα θα συμφωνούσε με την άποψη ότι η μόδα είναι κάτι παραπάνω από επιφανειακή και μιλά για τον καιρό στον οποίο ζουν εκείνοι που τη φορούν. Επάγγελμα της ήταν τα λούσα και τα φρου φρου, αλλά καταλάβαινε με ποιον τρόπο ένα φτερό ή ένα κομμάτι δαντέλα μπορούσε να ανυψώσει το ηθικό καταπιεσμένων και φοβισμένων γυναικών, διότι ελίσσotan και η ίδια καθημερινά ώστε να ξεφύγει από τα τρομακτικά εκείνα εγκλήματα. Η Τρούντι Κάντερ στάθηκε μάρτυρας της Ιστορίας, αλλά την είδε από μια ασυνήθιστη γωνία, εκείνη μιας φιλόδοξης, ρομαντικής, σέξι και κατά το ήμισυ Εβραίας επιχειρηματία στη βιομηχανία της μόδας. Γιατί ακόμη και στη ναζιστική Βιέννη, όπως συνειδητοποίησε, οι γυναίκες εξακολουθούσαν να κοιτάζονται στον καθρέφτη. Χάρη σε αυτή τη λοξή ματιά, μπορούμε να παρατηρήσουμε πώς συνεχίστηκε η ζωή των γυναικών της μεσαιάς τάξης ή πώς κλο-

νίστηκε από τις τεκτονικές μετατοπίσεις του εικοστού αιώνα –πώς ορισμένοι άνθρωποι επιβίωσαν από chutzpah, από καθαρό θράσος, ενώ άλλοι αφανίστηκαν.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, όταν πλησίαζε και η ίδια τα ογδόντα της χρόνια, η Τρούντι Κάντερ έγραψε ένα βιβλίο, μια καταγραφή της μεγάλης της ιστορίας αγάπης: του γάμου της με τον Βάλτερ, τον έρωτα της ζωής της, και του πώς η πειθαρχημένη και δαιμόνια αυτή γυναίκα κατάφερε να διαφύγουν και οι δύο από την Αυστρία έτσι ώστε να βρεθούν στην ασφάλεια του Λονδίνου. Το βιβλίο κυκλοφόρησε από έναν μικρό εκδοτικό οίκο, εξαντλήθηκε και ξεχάστηκε, κάτι που μοιάζει άδικο, γιατί η Τρούντι είχε έμφυτο συγγραφικό ταλέντο· η πρόζα της σφύζει από ζωντάνια, ενέργεια, χιούμορ και την πεντακάθαρη ανάμνηση όλων αυτών που θεωρεί όμορφα.

Γεννημένη ως Γκέρτρουντ Στούρμβιντ το 1905, κόρη ενός Βιεννέζου κοσμηματοπώλη, λίγο μετά τα είκοσι είχε ήδη παντρευτεί μία φορά σε μια ανοιχτή τελετή σε συναγωγή· σύντομα θα ερωτευόταν τον Βάλτερ Έρλιχ, έναν γοητευτικό άντρα που, αφού έπεσε κατά τύχη επάνω της στον δρόμο ένα μεσημέρι, την προσκάλεσε σε γεύμα με αστακό και σαμπάνια. Ποιος ήταν ο Βάλτερ; Ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας με εμφάνιση κινηματογραφικού σταρ: «...τα πυκνά, στιλπνά μαλλιά του που γκριζάρουν στους κροτάφους· το σταρένιο του δέρμα». Η Τρούντι ένωσε έρωτα με την πρώτη ματιά. Στο δεύτερο ραντεβού τους, φορούσε ένα λιλά φόρεμα από σιφόν και είχε τα μαλλιά της πιασμένα ψηλά, και στο τρίτο ο Βάλτερ την πήγε για δείπνο κι εκείνη φορούσε ένα λευκό λινό φόρεμα και λευκά πέδιλα, συνδυασμένα με μια τσάντα σε σμαραγδί χρώμα. Ο Βάλτερ φορούσε ένα σκούρο γκρι, χειροποίητο φανελένιο κοστούμι, λευκά δετά παπούτσια με μαύρες μύτες κι ένα λευκό μεταξωτό πουκάμισο.

Παρ' όλη τη γοητεία του όμως, ο Βάλτερ δεν διέθετε καθόλου ένστικτο επιβίωσης. Επιστρέφοντας από το Παρίσι, με τα αυτιά της να κουδουνίζουν από τις προειδοποιήσεις ότι έπρεπε να εγκαταλείψουν την Αυστρία αμέσως όσο υπήρχε ακόμα καιρός, η Τρούντι βρήκε έναν Βάλτερ που είχε στυλώσει τα πόδια στο πάτωμα. Ήθελε να το σκεφτεί και να το μελετήσει και αρνήθηκε να διαφύγει από τη χώρα του σαν εγκληματίας. Εάν έφευγε, είπε στην Τρούντι, θα το έκανε με το κεφάλι ψηλά. Αργότερα την ίδια μέρα οι Γερμανοί εισέβαλαν στη χώρα και τα σύνορα έκλεισαν.

Η Τρούντι και ο Βάλτερ ήταν άνθρωποι που ζούσαν στην επιφάνεια των πραγμάτων, σύμφωνα με τις επιταγές της μόδας. Κι ωστόσο η ναζιστική Αυστρία βοήθησε την Τρούντι να φανερώσει τον καλύτερο εαυτό της: εκείνη ήταν που παρακάλεσε, ικέτευσε και άσκησε τη γοητεία της έτσι ώστε να φτάσουν στο Λονδίνο, όπου θα ήταν ασφαλείς, και έβγαλε από τη χώρα τους ηλικιωμένους γονείς της. Από την οικογένεια του Βάλτερ δεν επέζησε κανένας. Το Λονδίνο, λίγο προτού ξεσπάσει ο πόλεμος, ιδωμένο μέσα από τα μάτια της Τρούντι, είναι ένα φτωχικό, μουντό μέρος, που δεν έχει στους άχρωμους δρόμους του τίποτε από την κομψότητα της Βιέννης ή του Παρισιού. Με κοφτερή ματιά και πολύ καλή μνήμη, παρατηρεί τι φοράει ο καθένας και τι είναι της μόδας («καφέ, ταμπά και λαδί... Τα νυχτικά έχουν αλλάξει από ανοιχτά γαλάζια και ροζ βαμβακερά σε κόκκινα και μπλε φανελένια»), ενώ προσπαθεί να βρει δουλειά έτσι ώστε να συνεχίσει να συντηρεί την οικογένειά της και τελικά διαπραγματεύεται μια επαγγελματική συνεργασία για λογαριασμό της. Εντελώς αναπάντεχα τόσο ο Βάλτερ, όσο και ο πατέρας της φυλακίζονται ως εχθρικοί ξένοι, και για άλλη μια φορά η Τρούντι αγωνίζεται τελικά για την αποφυλάκισή τους.

Η Τρούντι ήταν μοναχοπαίδι και δεν απέκτησε παιδιά. Η Εβραϊκή Επιτροπή Προσφύγων διατηρεί αρχεία όπου καταγράφεται η άφιξη της στο Λονδίνο· εκείνη και ο Βάλτερ απέκτησαν τη βρετανική ιθαγένεια και άλλαξαν το όνομά τους από Έρλιχ σε Έλις. Γνωρίζουμε ότι, μετά τον θάνατο του Βάλτερ το 1960, η Τρούντι παντρεύτηκε για τρίτη φορά και ότι ο σύζυγός της, που εξακολουθούσε να ζει έπειτα από τον θάνατό της, πέθανε χωρίς να αφήσει διαθήκη. Ακόμα και η ημερομηνία θανάτου της είναι άγνωστη και μέχρις ώρας δεν έχει γίνει γνωστός κανένας δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων του βιβλίου της. Μια επιστολή που απέστειλαν στο *Jewish Chronicle* οι εκδότες της παρούσας έκδοσης δεν έλαβε καμία απάντηση.

Τα μέσα της δεκαετίας του 1980 ήταν μια εποχή κατά την οποία τα απομνημονεύματα δεν είχαν γίνει ακόμα της μόδας και οι εκδότες δεν είχαν αρχίσει να ενδιαφέρονται για περιγραφές του Ολοκαυτώματος από τους κοινούς ανθρώπους, άρα η Τρούντι είχε δύο δυσκολίες να αντιμετωπίσει. Υπήρχε επίσης, πιστεύω, μια ενστικτώδης τάση να αποφεύγονται οι περιγραφές του πολέμου τον οποίο δεν αντιμετώπιζαν με τη σοβαρότητα και την επισημότητα των ιστορικών. Η Τρούντι πρέπει να είχε φανεί πολύ ρηχή, με το μυαλό της υπερβολικά εστιασμένο στα καπέλα και στους άντρες, για να θεωρηθεί μια συμπονετική αφηγήτρια της ζωής των προσφύγων. Εξάλλου οι εμιγκρέδες και οι εξόριστοι που κατέκλυσαν την Αγγλία κατά τη δεκαετία του 1930, ανάμεσά τους και ο Ζίγκμουντ Φρόιντ, ήταν μαέστροι, συνθέτες, ποιητές, εκδότες και κινηματογραφιστές. Οι πιλοποιοί ήταν *de trop*, παρείσακτοι. Το βιβλίο της παραδόθηκε στη λήθη. Κάποιοι αναγνώστες πίστεψαν ότι επρόκειτο για μυθιστόρημα.

Κι ωστόσο, εκατόν επτά χρόνια μετά τη γέννησή της, η Τρούντι Κάντερ μοιάζει τώρα με ηρωίδα της σύγχρονης επο-

χής: επιτυχημένη, ανεξάρτητη, έξυπνη και αποφασιστική. Μέχρι το τέλος του δεύτερου μισού του εικοστού αιώνα, οι βιομηχανίες της μόδας και της ομορφιάς ήταν δύο από τους κλάδους του εμπορίου όπου ήταν αποδεκτό για τις γυναίκες να παίζουν ηγετικό ρόλο, να αφήνουν το στίγμα τους και να έχουν τον έλεγχο. Στους παρισινούς οίκους μόδας κυριαρχούσαν οι γυναίκες (Chanel, Lanvin, Schiaparelli, Vionnet), ενώ η Helena Rubenstein, η Elizabeth Arden και η Estée Lauder ήταν καταξιωμένες διεθνείς φίρμες. Επειδή ακριβώς η μόδα θεωρούνταν (και θεωρείται) επουσιώδης, επιτράπηκε στις γυναίκες να κυριαρχήσουν σε αυτήν και να έχουν την αυτονομία και τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων από τις οποίες αποκλείονταν σε άλλους επαγγελματικούς κλάδους. Η Τρούντι ευημέρησε επειδή είχε επιλέξει ένα επάγγελμα που υπερέβαινε τα εθνικά σύνορα και με το οποίο μπορούσε να ασκήσει κάποια εξουσία. Οι μαρτυρίες σύμφωνα με τις οποίες στη δύση της ζωής της παρακολουθούσε μαθήματα δημιουργικής γραφής φανερώνουν ότι δεν φοβόταν να δοκιμάσει κάτι καινούριο.

Η Τρούντι ήξερε να επιβιώνει. Το βιβλίο της έχει να κάνει επίσης και με την όρεξη για ζωή: μιλά για ρούχα και καπέλα, για φαγητό και κοκτέιλ και σεξ, για έπιπλα και καλή συντροφιά και συζήτηση. Η Τρούντι ήξερε ότι ακόμη και στο πιο ζοφερό σκοτάδι νιώθουμε αγάπη, επιθυμία. Δεν απέκτησε παιδιά (εκείνη και ο Βάλτερ προσπάθησαν, χωρίς επιτυχία), τα καπέλα της έχουν χαθεί εδώ και καιρό, αλλά το βιβλίο της είναι η κληρονομιά της, που ανακαλύπτεται για άλλη μια φορά.

Λίντα Γκραντ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

«Γεια σου, Βάλτερ»

(Βιέννη, 1938)

Φυσικά και τον είχα ξαναδεί. Πολλές φορές. Στα καφέ, στα μπαρ, στα εστιατόρια, στα θέατρα, στις αίθουσες συναυλιών και στα όμορφα καταστήματα μιας μικρής πόλης σαν τη Βιέννη, όλοι ήξεραν ποιος ήταν ποιος, και οι πάντες γνώριζαν ποιος θα μπορούσε ίσως μια μέρα να γίνει κάτι παραπάνω.

Έμενα σε μια μοντέρνα περιοχή: στον αριθμό 11 της Κόλμαρκτ, δίπλα στο περίφημο ζαχαροπλαστείο Demels. Μια μέρα, την ώρα του μεσημεριανού, βγήκα τρέχοντας από την εξώπορτά μου, γύρισα να χαιρετήσω μια φίλη κι έπεσα πάνω στον Βάλτερ. Για μια στιγμή με κράτησε σφιχτά πάνω του. Συγγνώμες αμοιβαίες. Γέλια. Με πήρε αγκαζέ.

«Θα πιούμε ένα ποτήρι σαμπάνια, Τρούντι. Η περίσταση απαιτεί να το γιορτάσουμε.»

Ήταν διαταγή, γι' αυτό και υπάκουσα.

Κάθομαι σε μια επίχρυση καρέκλα κοιτάζοντάς τον στην άλλη πλευρά ενός από τα μικρά τραπέζια με τη μαρμάρινη επιφάνεια του Demels.

«Φτιάχνεις καπέλα;» ρωτάει ο Βάλτερ. «Πώς πάνε οι δουλειές; Ασφαλώς μια κυρία στη θέση σου θα έπρεπε να βρίσκεται στο ατελιέ της και να περιποιείται τις πελάτισσές της, όχι να κάθεται σ' ένα καφέ και να διασκεδάζει.»

«Κήρυγμα μου κάνεις; Γι' αυτό ήρθαμε εδώ; Δουλεύω πολύ σκληρά —δικαιούμαι ένα διάλειμμα. Όπως και να 'χει πάντως, φαίνεσαι πολύ καλά ενημερωμένος.»

«Σε παρακολουθούσα.»

«Κύριε;» Η σερβιτόρα τού δίνει τον κατάλογο. Ο Βάλτερ βγάζει να φορέσει τα γυαλιά του. «Τρούντι, μου επιτρέπεις να παραγγείλω για σένα;»

Λατρεύω τις λεπτές κινήσεις των χειλιών του· τα πυκνά, στιλπνά μαλλιά του, που γκριζάρουν στους κροτάφους· το σταρένιο δέρμα του. Τον έχω δει να μου ρίχνει φευγαλέες ματιές στο Café Rebhuhn. Μια φορά έφυγε νωρίς, φορώντας ένα παλτό που του έπεφτε πολύ μακρύ. Ήταν για λύπηση. Τότε άρχισα να τον αγαπώ, νομίζω.

«Μίλησέ μου για τον εαυτό σου. Είσαι ευτυχισμένη;» ρωτάει.

«Είμαι καλά. Εσύ;»

«Νιώθω μοναξιά.»

«Εσύ;» λέω γελώντας. «Σε κυνηγάνε ένα σωρό κορίτσια. Ποτέ δεν είσαι μόνος.»

«Δεν είπα ότι είμαι μόνος. Είπα ότι νιώθω μοναξιά.»

Έρχεται το φαγητό μας. Κρύος αστακός, μια τεράστια πράσινη σαλάτα, σαμπάνια.

«Παραείσαι νέα για να έχεις στις πλάτες σου έναν διαλυμένο γάμο», λέει ο Βάλτερ. «Σε είδα τις προάλλες με τον Πέπι.»

«Τον ξέρεις;»

«Ναι, και τον συμπαθώ πολύ. Γιατί θέλεις να τον χωρίσεις;»

«Ρώτα με γιατί τον παντρεύτηκα.»

«Γιατί τον παντρεύτηκες;»

«Νόμιζα πως ήμουν ερωτευμένη.»

2

Οι πελάτες του Demels ανήκαν στον beau monde, τον καλό κόσμο –ήταν διάσημοι, σημαντικοί, πλούσιοι. Το Demels ήταν το μέρος όπου πήγαινες για να σε δουν, για να παραμένεις au courant, μέσα στα πράγματα. Πηγαίναμε εκεί για δεκατιανό, για ντελικάτα σνακ και γλυκά με σαντιγί· πηγαίναμε για αφέντι ή για ένα ποτήρι σαμπάνια. Τσιμπολογούσαμε ζάκερτοτε –ένα κέικ σοκολάτα τόσο απαλό, που λιώνει στο στόμα σου– οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Πηγαίναμε στο Demels για να δούμε την αφρόκρεμα της κοινωνίας, και, φυσικά, πηγαίναμε για να κουτσομπολέψουμε.

Στο Demels επικρατούσε μια παλιομοδίτικη αβρότητα. Οι άντρες σου φιλούσαν το χέρι, στέκονταν προσοχή με πολύ σεβασμό. Κανένας δεν βιαζόταν. Μερικές φορές πήγαινα τους πελάτες μου εκεί ή συναντιόμουν με φίλους για καφέ· άλλοτε απλώς καθόμουν μόνη, νιώθοντας ότι απολάμβανα ένα προνόμιο. Θαύμαζα τις μοκέτες στο χρώμα του κρασιού και τα καθίσματα στα περβάζια των παραθύρων, όπου κούρνιαζαν ηλικιωμένες κυρίες και κρυφοκοίταζαν τους περαστικούς. Εξαιρετικά σημαντικό! Επειδή οι πάντες γνώριζαν τους πάντες και ήταν απολαυστικό να ξέρεις ποιος περπατούσε παρέα με ποιον.

Είμαι πάλι εδώ, με τον Βάλτερ. Το μπλε μετάξι που ντύνει τους τοίχους φαντάζει πιο μπλε, πιο μεταξένιο. Οι πλούσιες πτυχές στις μπροκάρ κουρτίνες φαντάζουν πιο πολυτελείς. Οι δύο μεγάλοι Νέγροι-αντίκες μου χαμογελούν από τις κόγχες όπου στέκουν. Αστραφτεροί κρυστάλλινοι πολυέλαιοι κάνουν το δωμάτιο να φαίνεται παραμυθένιο.

Τον ήθελα. Ήμουν πολύ νέα και ποτέ μου δεν είχα θελήσει κάτι τόσο πολύ. Εκείνος ήταν ένας επιτυχημένος επιχει-

ρηματίας. Είχε ένα κομψό και άνετο διαμέρισμα· ένα ωραίο σπορ αμάξι. Αισθανόμουν ανεπαρκής.

Είπε ότι θα μου τηλεφωνούσε την επόμενη μέρα.

Περιμένα δίπλα στο παράθυρο. Στην απέναντι πλευρά του δρόμου βρισκόταν το κτίριο του Πατριωτικού Μετώπου, του εθνικιστικού κόμματος της Αυστρίας. Έμοιαζε με όλα τα υπόλοιπα μεγάλα και στιβαρά παλιά κτίρια γύρω του. Όποιος πίστευε ότι απειλούνταν από τους Ναζί αισθανόταν ότι το Πατριωτικό Μέτωπο του πρόσφερε κάποια προστασία. Όχι ακριβώς ότι ήταν στο πλευρό μας. Αλλά του εχθρού μου ο εχθρός...

Περιπλανήθηκα από δωμάτιο σε δωμάτιο, αναλογιζόμενη πόσο τυχερή ήμουν που ζούσα στο όμορφο αυτό κτίριο. Το ισόγειο φιλοξενούσε το Hiess, ένα μεγάλο κατάστημα πολυτελών ειδών. Εγώ νοίκιαζα και τα δύο διαμερίσματα του πρώτου ορόφου. Εκείνο που έβλεπε στην Κόλμαρκτ το είχα για σπίτι μου· το άλλο, στο πίσω μέρος, ήταν ο επαγγελματικός μου χώρος. Είχα ένα ατελιέ καπέλων και δίπλα το εργαστήριό μου. Έπιπλα Μπιντερμάιερ, ασημόγκριζοι τοίχοι, κουρτίνες και χαλιά. Τρεις μεγάλοι καθρέφτες με λακαρισμένες κορνίζες στο κόκκινο της φωτιάς. Πάνω στο κεντρικό τραπέζι ήταν ένα στρογγυλό, λευκό και επίχρυσο κλουβί με δύο παπαγαλάκια. Το δωμάτιο λουζόταν στο φως του ήλιου. Από μακριά άκουγα βροντές, αλλά ποιος νοιαζόταν;

Κι αν δεν τηλεφωνήσει; Είναι αλήθεια ότι έχει φιλενάδα; Η Ντόρις δεν έπρεπε να μου το έχει αναφέρει. Απόδιωξα τη σκέψη, τώρα όμως επιστρέφει πάλι, απειλητική.

Είναι ήδη έξι η ώρα. Σηκώνω το ακουστικό και το κατεβάζω ξανά. Βηματίζω πάνω κάτω στο καθιστικό μου και καταριέμαι τη φίλη μου, καταριέμαι την Κόλμαρκτ, καταριέμαι το Demels. Νόμιζα ότι με έλκυε, ερωτικά και όχι μόνο, αλλά νιώθω κάτι παραπάνω απ' αυτό. Πολλά παραπάνω.

Ξάφνου χτυπάει το τηλέφωνο.

Την επόμενη μέρα συναντιέμαι με τον Βάλτερ σε ένα μικρό καφέ, μια από εκείνες τις παλιομοδίτικες κρυψώνες, ένα μικροσκοπικό μαγαζί με κόκκινα βελουτέ καθίσματα, μ' ένα σωρό καθρέφτες και διόλου φυσικό φως. Φοράω το λιλά σιφόν φόρεμά μου· τα μαλλιά μου είναι μαζεμένα ψηλά.

Ο Βάλτερ βαδίζει προς το μέρος μου. Χαμογελάει.

Απόψε θα με βγάλει για δείπνο. Βάζω ένα λευκό λινό φόρεμα, λευκά πέδιλα, κρατώ μια τσάντα σε πράσινο σμαραγδί χρώμα. Τα κόκκινα μαλλιά μου είναι τραβηγμένα πίσω με μια μεταξωτή σμαραγδί κορδέλα δεμένη στον λαιμό μου. Οι ελεύθερες άκρες της κουνιούνται στον αέρα.

Ο Βάλτερ φοράει ένα σκούρο γκριζο φανελένιο κοστούμι, φτιαγμένο στα μέτρα του· χειροποίητα άσπρα δετά παπούτσια με μαύρη μύτη· λευκό μεταξωτό πουκάμισο· γραβάτα. Το δίχως άλλο, όλα είναι από τον Κνίτσε, τον ράφτη του. Τι γοητευτικός που είναι.

Με πηγαίνει με το ανοιχτό του αυτοκίνητο να δειπνήσουμε σ' ένα μικρό εστιατόριο στο δάσος της Βιέννης. Καθόμαστε σε έναν κήπο, κάτω από γέρικες καστανιές. Κόκκινα και άσπρα καρό τραπεζομάντιλα, φως κεριών, παγωμένο λευκό κρασί σε καράφες. Παραγγέλνει ένα λίτρο Ρίσιλινγκ. Το κρασί είναι πολύ δυνατό, πολύ ξηρό· το φαγητό είναι εξαιρετικό. Δύο ξανθά αγροτόπαιδα με δερμάτινα παραδοσιακά παντελόνια παίζουν τσίτερ.¹ Τραγουδούν ερωτικά τραγούδια, μιλούν για μάτια, για στόματα, για κορίτσια. *Κι αν δεν σ' αρέσει το μπλε, το μπλε μου το κρεβάτι, δεν πειράζει μια σταλιά / Υπάρχουν σαν εσένα κορίτσια πολλά, όμορφα πολύ και πιο τρυφερά.*

¹ Σ.τ.Μ.: Έγχορδο μουσικό όργανο, παρόμοιο με το σαντούρι.

Το χέρι του κρατάει το δικό μου κάτω από το τραπέζι, κάνει ν' αγγίζει το γόνατό μου. Καλοκαιρινό αεράκι. Η μυρδιά του ξύλου, των πεύκων, των βρύων, που ζουν και πεθαίνουν. Μου αρέσουν το κρασί και το φαγητό που έχει διαλέξει, καθώς και το πώς κάνει τους σερβιτόρους να χορεύουν γύρω μας. Ο τρόπος με τον οποίο κρατάει στα χέρια του τη νύχτα κι εμένα και το τιμόνι. Στο λυκόφως τα μάτια του είναι βιολετί βελούδο.

Πού και πού φεγγίζει το φεγγαρόφωτο. Οι κορμοί των δέντρων σκεπάζονται από βρύα. Πεσμένα φύλλα και κλαράκια τρίζουν καθώς διασχίζουμε με το αυτοκίνητο το σκοτεινό δάσος, που ευδιάζει από τα πεύκα. Τα πουλιά έχουν κοιμηθεί. Νιώθω ήρεμη, προστατευμένη, με το χέρι του γύρω από τους ώμους μου.

Ένα ελάφι πηδάει πάνω από τους θάμνους, μας προσπερνάει βιαστικά, σταματάει, κάνει μια στροφή, κι ύστερα ανηφορίζει ένα ύψωμα, θαρρείς, χορεύοντας, και χάνεται. Ο Βάλτερ σταματάει το αυτοκίνητο. Να ήταν όραμα άραγε; Κοιτάζουμε ο ένας τον άλλο και χαμογελάμε.

Ξαφνικά υπάρχει φως, λες και κάποιος άναψε μια παλιομοδίτικη λάμπα γκαζιού με ένα μακρύ φιτίλι. Πυγολαμπίδες, ένα σωρό από δαύτες, στριμώχνονται πάνω στα βρύα, σχηματίζοντας ένα φωτεινό χαλί. Λίγα μέτρα πιο πέρα κι άλλο χαλί, και πιο πέρα άλλο ένα.

«Βάλτερ, είναι μαγεία. Πρέπει να το δω από κοντά.»

Πυγολαμπίδες, εκατοντάδες από δαύτες –μικρές χοντρές πυγολαμπίδες που φωσφορίζουν ασάλευτες. Ψυχρά λευκά φωτάκια.

«Γιατί βρίσκονται εδώ; Τι τις κάνει να μένουν έτσι;»

Ο Βάλτερ μού πιάνει τα χέρια. Σιωπηλοί, αγέλαστοι, στεκόμαστε κοντά ο ένας στον άλλο, γεμάτοι λαχτάρα. Τα

δάχτυλά του γλιστρούν μες στα μαλλιά μου. Ξέρει να φιλάει. Ένα αεράκι περνάει ανάμεσα στα κλωνάρια των γέρικων δέντρων. Τα φύλλα ριγούν.

Στέκομαι χωρίς ρούχα στην μπλε κρεβατοκάμαρά μου, πλημμυρισμένη από τη ζεστασιά και την έκσταση του νεανικού έρωτα. Η νύχτα εκείνη ξεχείλιζε από έξαψη, ο ύπνος ήταν ταραγμένος. Εκείνος έρχεται στα όνειρά μου. Φιλιά πετούν προς κάθε κατεύθυνση. Προσπαθώ να τα πιάσω με την πράσινη απόχρη μου για τις πεταλούδες.

Την πρώτη φορά που ήρθες στον αριθμό 11, ήσουν πολύ ντροπαλός. Ήθελα να νιώσεις σαν στο σπίτι σου. Είχα ισιώσει τα χαλιά, πολλές φορές. Μετακινούνται όταν είναι στρωμένα πάνω σε μοκέτες, πάντοτε προς την ίδια κατεύθυνση. Είχα γυαλίσει τα κηροπήγια. Στο περβάζι του παραθύρου ήταν τα κόκκινα τριαντάφυλλα που μου είχες στείλει. Σκέφτηκα ότι ίσως αυτό να ήταν πολύ προφανές και τα έβαλα στο τραπέζι. Έσβησα τα φώτα και άνοιξα διάπλατα τα παράθυρα. Η νύχτα ήταν ζεστή. Το φως του γκαζιού από τον φανοστάτη του δρόμου έκανε τα τριαντάφυλλά σου να φαίνονται άλικά.

Κάθισες στον καναπέ, αμήχανος, κοιτάζοντάς με. Εγώ στην πολυθρόνα, πολύ μακριά σου, λαχταρώντας να σε αγγίξω. Ήπιαμε κρασί· δεν ήμουν μαθημένη να πίνω. Ήρθα πιο κοντά σου.

Μετά τον θάνατό σου, κράτησα την ντουλάπα σου κλειδωμένη, με όλα τα ρούχα σου μέσα, με όλες τις υπέροχες γραβάτες σου. Με τη μυρωδιά σου. Καθόμουν μέσα στην ντουλάπα σου όταν μου έλειπες βασανιστικά.

Το 1938, η εντυπωσιακά όμορφη και χαρισματική Τρούντι Κάντερ σχεδιάζει καπέλα για τις πιο καλοντυμένες κυρίες της Βιέννης. Συχνάζει στα περίφημα κοσμικά καφέ και κάποια στιγμή ερωτεύεται παθιασμένα τον Βάλτερ Έρλιχ, έναν γοπευτικό επιχειρηματία. Ωστόσο, καθώς τα τανκς του Χίτλερ προελαύνουν στην Αυστρία, ο κόσμος αυτού του νεαρού ζευγαριού Εβραίων καταρρέει.

Με πρόζα που πετάει σπίθες, το *Κάποια κορίτσια, κάποια καπέλα και ο Χίτλερ* αφηγείται την αληθινή ιστορία της απίστευτης διαφυγής της Τρούντι και του Βάλτερ από τη Βιέννη στην Πράγα και από εκεί στο βομβαρδιζόμενο Λονδίνο, εν μέσω της φρίκης που κατάπινε ολόκληρη την Ευρώπη. Το κουράγιο, η ευρηματικότητα και η επιμονή της, που κράτησαν την ίδια και τον αγαπημένο της ζωντανούς, καθιστούν τούτο το βιβλίο ένα ανεξίτηλο ιστορικό αγάπης και επιβίωσης.

Το βιβλίο βρήκε τυχαία μια Αγγλίδα επιμελήτρια εκδόσεων χαζεύοντας σε ένα παλαιοβιβλιοπωλείο στο Λονδίνο, και τώρα οι αναγνώστες σε όλο τον κόσμο έχουν μια δεύτερη ευκαιρία να ανακαλύψουν τη μαγευτική ιστορία της Τρούντι Κάντερ.

